

НАЈМОЋНИЈИ НА СВЕТУ

Иако СиВ, модел 29, и магнум 44 више нису најмоћнији на свету, јер су се појавила нова оружја и калибри, тај харизматични револвер и метак давали су самопоуздање особи која их носи. Томе у прилог сведочи познати дијалог Харија Калахана са тројицом наоружаних пљачкаша једног ресторана. Они се подругљиво смеју његовој претњи да ће их спречити у пљачки, речима: „Не можеш нам ништа. Има нас тројица, а ти си сам“. „Нисам“, одговара Калаха. „И нас је тројица. Ту смо ја, Смит и Весон“.

Знам о чему размишљаш, пропалице! Да ли сам испалио свих шест метака, или само пет? Право да ти кажем, у свој овој гужви, и ја сам се збунио. Али пошто је ово магнум 44, најмоћнији револвер на свету, који би ти откинуо главу, можеш сам себе да упиташ: Имам ли среће? Па, имаш ли је, пропалице? Хајде, потegni... улепшај ми дан!

Ове речи из легендарног монолога Клинта Иствуда у улози полицијског инспектора Харија Калахана, изречене у филму „Прљави Хари“ из 1971. године, учиниле су више на промоцији револвера *Смит и Весон*, модел 29, него све маркетиншке кампање у историји индустрије оружја. Широм САД, стрелци, љубитељи оружја, филмофили и обични грађани, забринути за личну безбедност, похрлили су у продавнице оружја са жељом да постану власници „најмоћнијег револвера на свету“.

Међутим, треба нагласити да је до тада СиВ, модел 29, био присутан на тржишту већ петнаест година. Чувени стрелац и ловац Елмер Кит је још почетком педесетих година прошлог века, у контактима са фабриком муниције „Ремингтон“ и фирмом „Смит и Весон“, тражио „праву“ муницију за лов у калибру .44 *специјал*, а што је по њему требало да буде зрно тежине 250 грејна (око 16 грама), које би имало брзину од 1.200 стопа у минути (400 метара у минути). „Ремингтон“ је сматрао да ниједан тадашњи ре-

волвер не би могао да издржи притиске који настају при опалењу. Но, „Смит и Весон“ је почео да ради, у сарадњи са „Ремингтоном“, на ојачаном прототипу револвера СиВ 1950 *Target*, у калибру .44 *специјал*. „Смит и Весон“ величину рама својих револвера означава словима J, K, L и N, а то је био револвер најтежег рама N.

Увећањем пречника цеви и ојачањем рама, тежина прототипа је порасла на 47 унци (1.410 г), што се сматрало довољним за пробу новог метка названог *магнум 44*. Дужина чауре је увећана за 1/8 инча (око 3 мм), највише због тога да се метак не би могао уложити у добош револвера калибра .44 *специјал*, јер би то имало катастрофалне последице.

ДЕВЕТ ИЗМЕНА НА ОРУЖЈУ

Револвери и муниција су прошли тестове фебруара 1955. године и донета је одлука о почетку серијске производње. Првих 500 револвера је имало цев дужине 6,5 инча (16,5 цм), али је убрзо почела производња варијанте са цевима дужине 4 инча (10,8 цм). Током прве године производње, цена је износила 135 долара. У то доба, СиВ још није дао нумеричке ознаке својим производима, и оружје је имало назив *магнум 44*. Тек 1957. године добио је дефинитивну ознаку – СиВ, модел 29.

Истини за вољу, ваља нагласити да модел 29 није био први револвер у калибру магнум 44, јер је фабрика „Ругер“ претекла СиВ за неколико месеци и на тржиште изнела револвер *Блекхоук*. Међутим, то је био „каубојски“ револвер, који функционише једноструким акцијом, док је модел 29 радио на принципу двоструке акције. Није познато како је „Ругер“ могао израдити револвер у калибру који је тада још представљао пословну тајну, али се прича да је један службеник „Ремингтона“ однео неколико мета-

ТРИ ПРВА ПРИМЕРКА

Први револвер израђен је 29. децембра 1955. године, под серијским бројем S130927, и поклоњен је Р. Х. Колмену, директору „Ремингтона“. Други је послат генерал-мајору Џулијану Хечеру, техничком уреднику магазина *American Rifleman*, који га је детаљно представио у мартовском издању 1956. године. Тада је први пут поменут епитет „најмоћнијег револвера на свету“, а Хечер је додао да је „нови револвер три пута јачи од старог *колта* калибра .45, а два пута од *магнума* .357“. Трећи примерак револвера је, како и приличи, уручен Елмеру Киту.

Performance Center
са компензатором

Classic

ка из ране серије „Ругеру“ на увид и пробу, на основу чега је настао блекхоук.

Током година учињено је укупно девет измена на оружју ради ојачања револвера, а и поједностављења и појефтинијења производног процеса. Године 1978. уведен је модел 629, израђен од нерђајућег челика (код СиВ број 6 у номенклатури означава оружје које се израђује од нерђајућег челика). Потом се иде ка смањењу тежине (модел *Mountain Gun*, са цеви од четири инча, 629 *Compact* са цеви дужине 2,5 инча, односно 6,35 цм, те 629 *Light Hunter*), што је дискутабилна одлука, јер са смањењем масе расте јачина трзаја при опалењу. Поједини модели се нуде са компензаторима, као што су 629 *Compensated Hunter*, уведен 2001. године, и *Performance Center* са шином за оптички нишан.

Метак магнум 44 одличан је избор за лов на крупну северноамеричку дивљач, попут јелена, дивље свиње и мрког медведа, те штеточина типа којот, све до даљине од 150 јарди (135 метара), поготово из карбина и кратких цеви, што је изузетно популарно у САД. Врло је прецизан и уз то лак за пуњење у домаћој радности, што је такође раширен хоби, који пружа мноштво могућности комбинација зрна и барута. Многи ловци воле да имају и дугу и кратку цев, коју носе у истом калибру, јер је тиме поједностављена логистика.

ПОПУЛАРНОСТ ДОНОСИ ФИЛМ

Праву популарност револвер је стекао тек након првог филма из серијала о „прљавом Харију Калахану“. Цинични и сурови полицајац, код ког је покретачки дух правда, а не законска регулатива, одмах је прирастао за срце америчким гледаоцима, јер је у то доба пораст насиља у урбаним срединама

НИЈЕ ЗА САМООДБРАНУ

Након првог филма о инспектору Калахану почела је права навала на продавнице оружја, јер су модел 29 и магнум 44 сматрани идеалним решењем за све безбедносне проблеме, а поготово самоодбрану. Цена оружја је вишеструко порасла, у складу са потражњом, али је највећи број купаца оружје однео на стрелиште, испалио неколико метака и затим га, застрашен трзајем, вратио кући да се хвали пред познаницима, а револвер скупља прашину.

Магнум 44 није добар метак за самоодбрану, јер је брза узастопна аквизиција циља једноставно немогућа због силине трзаја. Осим тога, има превелику пробојну моћ, што значи да промашај или рикошет врло лако могу погодити недужне особе.

Модел 629

САД изазвао велику забринутост јавности. Клинт Иствуд је улогу добио тек након што су је, због разних разлога, одбили Френк Синатра (за ког је првобитно била намењена), Џон Вејн, Стив Мек Квин и Пол Њумен.

Сматра се да је Иствуд сам изабрао модел 29 за своје оружје у филму, али пошто ниједан револвер тог типа није био доступан, коришћен је модел 57 у калибру .41 магнум, а касније модел 25 у калибру .45 колт за који је много лакше било обезбедити маневарску муницију, јер се исти калибар користи при снимању каубојских филмова. Оба модела су по димензијама једнаки моделу 29, тако да се разлика не примећује на филму. Иствуд је на стрелишту вежбао са моделом 29, али је користио муницију .44

сецијал, због умањеног трзаја.

Након првог филма почела је права навала на продавнице оружја, јер су модел 29 и магнум 44 сматрани идеалним решењем за све безбедносне проблеме, а поготово за самоодбрану. Цена оружја је вишеструко порасла, у складу са потражњом, али је највећи број купаца оружје однео на стрелиште, испалио неколико метака и затим га, застрашен трзајем, вратио кући да се хвали пред познаницима, а револвер скупља прашину.

Магнум 44 није добар метак за самоодбрану, јер је брза узастопна аквизиција циља једноставно немогућа због силине трзаја. Осим тога има превелику пробојну моћ, што значи да промашај или рикошет врло лако могу погодити недужне особе.

Прошле године је обележена 50. годишњица овог револвера, а СиВ је тржишту понудио модел 29 *50th anniversary*, са цеви од 6,5 инча и златним логом фирме са десне стране рама, по цени од 1.125 долара. Потпредседник маркетинга СиВ, Том Тејлор, са правом је рекао да је утицај модела 29 на индустрију оружја био до тада незабележен.

Његовом појавом успостављене су нове границе квалитета израде стрелачког и ловачког оружја.

СиВ модел 29 и магнум 44 више нису најмоћнији на свету, јер постоје нова оружја и калибри као .454 *Casull*, .50 *Action Express* и .500 *Smith&Wesson*, али су овај револвер и метак имали велику харизму и давали самопоуздање особи која их носи. Томе у прилог сведочи познати дијалог Харија Калахана са тројицом наоружаних пљачкаша једног рсторана. Они се подругљиво смеју његовој претњи да ће их спречити у пљачки, речима:

„Не можеш нам ништа. Има нас тројица, а ти си сам“. „Нисам“, одговара Калахан. „И нас је тројица. Ту смо ја, Смит и Весон“.

Др Александар МУТАВЉИЋ